

Lag (2006:412) om allmänna vattentjänster

Annelie Johansson, Länsstyrelsen i Jönköpings län

Allmänna vattentjänster 2005/06:78

Utgångspunkter:

- Att tillhandahålla VA ska vara en uppgift för det allmänna
- Fortsatt försäljning av VA ska undvikas
- Inget hinder mot drift på entreprenad
- Lagstiftningen ska anpassas till ramdirektivet för vatten
- Lagstiftningen ska bidra till en hållbar utveckling och till god resurshushållning
- Självkostnadsprincipen ska gälla
- Särredovisning för VA-verksamhet
- Ökad utbyggnadsskyldighet (hälsa eller miljö)
- Huvudmannen ska även hålla med dagvattentjänster

Kommunens normgivning och skyldigheter

- Kommunen ska ha rådighet över va-anläggningen, avgiftsuttaget och investeringarna
- Avgörandet ska vara ägandet
 - Endast direkt eller indirekt (kommunsamverkan, kommunalförbund, aktiebolag, ekonomisk förening, handelsbolag) ägande kvalificerar till allmänstatus
 - Möjligheten till allmänförklaring av privata va-anläggningar upphör. Befintliga gäller längst t.o.m. 31 december 2016.
- Kommunen ska alltid besluta om föreskrifter om taxan, föreskrifter om användning (ABVA) och verksamhetsområde
- Vid kommunal samverkan utgör va-anläggningen alltid en *egen allmän va-anläggning i varje kommun*

VA-lagen hindrar inte ...

- Fastighetssamverkan på frivillig grund eller genom andra privata alternativ, t.ex.
 - Servitut
 - Vattenföreningar
 - Va-försörjning ordnad av exploateringsföretag
- Gemensamhetsanläggning inrättad enligt anläggningslagen
- Enskilda anläggningar
- **Men ...**
- Kommunen (politiker och planerare) får ett större ansvar för hur va-försörjningen ska lösas.
- Genomförandet måste vara säkerställt innan planbeslut, om man föreslår någon annan va-lösning än allmänt va.
- Det räcker inte att i planbeskrivningen beskriva hur avloppsförsörjningen ska lösas. Det ligger i kommunens intresse att så även blir fallet.

Kommunen har ett övergripande ansvar

”Kommunernas roll i samhällsplaneringen och i miljö- och hälsoskyddsfrågor gör tillhandahållandet av vattentjänster (vattenförsörjning och avlopp) till ett sådant allmänt intresse för kommuninvånarna att kommunen enligt kommunallagen måste anses ha befogenhet att ordna sådana tjänster”.

Definitioner

- Allmän va-anläggning: en va-anläggning över vilken en kommun har ett rättsligt bestämmande inflytande och som har ordnats och används för att uppfylla kommunens skyldigheter enligt VA-lagen
- VA-anläggning: en anläggning som har till ändamål att tillgodose behov av vattentjänster för bostadshus eller annan bebyggelse
- Vattentjänst: vattenförsörjning och avlopp
- Vattenförsörjning: tillhandahållande av vatten som är lämpligt för normal hushållsanvändning
- Avlopp: bortledande av dagvatten och dränvatten från ett område med samlad bebyggelse eller från begravningsplats, bortledande av spillvatten eller bortledande av vatten som har använts för kylning
- VA-anläggning för dagvatten (Df och Dg) behöver inte vara ledningsburet. LOD-område kan tillhöra den allmänna va-anläggningen. Detaljplaneavgränsningen bibehålls för obebyggda fastigheter (24 § 3 st)

Kommunens skyldighet att ordna allmänna vattentjänster skärps (6 §)

- Behöver vattenförsörjning eller avlopp ordnas
 - Med hänsyn till skyddet för människors hälsa eller miljön
 - I ett större sammanhang
 - För viss befintlig eller blivande bebyggelse

- Skall kommunen
 - Bestämna verksamhetsområdet inom vilken vattentjänsten behöver ordnas
 - Se till att behovet snarast tillgodoses genom en allmän va-anläggning

Skyddet för människors hälsa eller miljön

- Endast ett behov av att skydda miljön kan utlösa krav på en allmän va-anläggning
 - Men, det krävs att en sådan kan förhindra eller väsentligt motverka påtagliga olägenheter för miljön (prop. sid. 45)
- Tillämpningsområden: i befintliga och blivande bostads- och industriområden, i omvandlingsområden, rena fritidshusområden samt för utbyggnad av allmänna dagvattenanläggningar, inkl LOD.
- Va-lagen kan utgöra ett verktyg för att lösa problem som uppdagas i anslutning till arbetet med vattendirektivet

Vattentjänster är bebyggelseanknutna

- Till byggnader räknas
 - Byggnader och liknande anordningar
 - Tomtmark
 - Gator och andra allmänna platser

- Vattentjänster kan tillgodose såväl
 - Vanliga hushållsändamål
 - Särskilda näringar inom bebyggelsen, t.ex. affärsverksamhet, industri, hantverk och
 - Distribution av vatten för bevattning av trädgårdsland och parkanläggningar

- Praxis: Att tillgodose hushållsförbrukares normala behov av vattenförsörjning och avlopp

”I ett större sammanhang”

- Äldre praxis:
 - Minsta underlag för en allmän va-anläggning är ca 20-30 fastigheter som ligger något så när samlade
 - Färre fastigheter (enstaka fastigheter) kan räcka vid geografisk eller planmässig närhet till befintliga verksamhetsområden

Verksamhetsområde

- Det geografiska område inom vilket en eller flera vattentjänster har ordnats eller ska ordnas genom en allmän va-anläggning
- Kommunens beslut om verksamhetsområde gör att lagens offentlighetsregler blir gällande för huvudmannen och fastighetsägarna i området.
- Av beslutet ska framgå vilka fastigheter verksamhetsområdet omfattar (7 §)
- Viss möjlighet att inskränka verksamhetsområdet (9 §)

Tillsyn och överklagande (51-56 §§)

- Länsstyrelsen utövar tillsynen över att kommunen fullgör skyldigheten enligt 6 § att tillgodose behovet av vattentjänster.
- Länsstyrelsen får förelägga kommunen att fullgöra skyldigheten. Ett föreläggande får förenas med vite.
- Länsstyrelsens beslut får överklagas av kommunen till Statens VA-nämnd
- Statens VA-nämnd prövar även i övrigt mål om frågor som regleras i VA-lagen eller föreskrifter meddelade med stöd av lagen.